



Сергі́й ОСОКА (Нечитайло) – поет, перекладач. Народився 23 березня 1980 року у Великій Багачці на Полтавщині. Закінчив філологічний факультет Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (2002). Живе в Полтаві. Працює тележурналістом. Кількаразовий лауреат Міжнародного конкурсу кращих творів молодих українських літераторів “Гранослов”. Автор книги віршів “Свома сніжинка січня” (Київ, 2002), багатьох публікацій у часописах та альманахах. Член Національної спілки письменників України з 2002 року.

МОВА. ТРИ ЗАСТОРОГИ ПЕРЕД БРАМОЮ

I
Правує нами непролазність мови.
Тремкі й ошатні в неї болота,
там кожен, хто до сонця повертав,
втрапляв у пільму, ніби випадково.
Не випадок – позірна чистота
пронизана кривавими вузлами.
Всі, хто долав ті чагарі і злами,
уже навіки залишались там
своєю кров'ю, і вона текла,
труїла і будила темні вири,
і лиш по смерті наставала миром
між берегами пекла і тепла.
Не йди в її супокій вечоровий,
печери там безкраї – забриниш –
і голос твій із пазурів луни
не вирветься без сили і любові.

II
Правує нами темноводість мови.
Її одвічна мертва сліпота
не бачить шалу, що, мов дикий птах,
розвіяв крил освячені короги.
Вона мовчить, вона не визнає
жаги і туги, віри і безтями,
і може тільки чулими перстами
торкнути серце сховане твоє.
Завми й не дихай. Аж поки вона
тебе своїми пальцями впізнає.
Ким будеш у химернім її краї?
Добром чи злом? Ніхто цього не зна.
В її руках видючих станеш тим,
чим є насправді суть твоя таємна:
якщо світило – то осяєш темінь,
коли ж бур'ян – на пустищі рости.

І пам'ятай – рука її вербова
в полову перетворить пустоцвіт.
Немало душ сконало в куряві,
коли сліпа виходила на лови.

III
Правує нами непомильність мови.
В її, сльозами зрошених, ґрунтах
усяке зілля часом пророста, –
не всяке залишається надовго.
Бо ліс її – не рукотворний сад,
де сто дерев однаково розквітли;
гойдається в її високім вітті
щораз інакша, не така краса.
Вона ж сама – не тихий садівник,
а дика жриця темрявого храму,
що люто викорчує зубами
найперший пагін однаковини.
Її не руш – вона є вірна смерть,
із світочем і гострою косою
стоїть у пущі, посеред якої
колись і твій лежатиме скелет.
Вона – непоборимий завойовник,
сама в собі нездатна на слова,
лише твоєю піснею жива,
хмільна твоєю зоряною кров'ю.

ЗА МОЙСЕЄМ ФІШБЕЙНОМ

Є сумніви, перейдені убрід,
Є сумніви, замішені у глину,
І з глини – золоті твої коліна,
Що їм цілунки й молитви творив.

Коли ми ще безсмертними були,
Ми вмiли йти крізь ніч і блиски грому,
Тепер ідем повз видиме й зникоме,
Як дощ іде повз досягання слив.



РОЗКОПКИ НАЇВНОСТИ

1 ДО НАШОЇ ЕРИ

Моє зеленаве осіннє обійстя
В погаслих шовковинах злої свиріпи.
Ми двоє зустрілись на звичному місці,
І листя в ногах шелестіло і липло.
Ми двоє в кущах, над жоржинами в відрах,
Під мокрим дощем цілувалися ласо.
Ми мліли і мокли й не чули, хто їде,
А потім, спинившись, натягує паса.

Була за грядками олійна картина:
Бабуся в кухвайці та й різала гичку,
Скуйовджений кіт їй застрибнув на спину –
Така вже дурна перелякана звичка!

А баба не чула і різала далі,
Так схожа на себе, сусідська і рідна.
Дивилися б довше, так мокрі сандалі,
І відра холодні, і довго не всидиш.

Тож ми і пішли по огуду додому.
Маненький садочок просушував лапи.
А тато носили корові соломку.
А мама ловили долонями краплі.

2 ПІСЛЯ НАШОЇ ЕРИ

Осінь. Я під хатою стою.
Вже тепер там скільки тої хати,
Дня того і кущика на чатах,
Що його вже ледве впізнаю.

Все зійшло у сутінки кудись.
Ось і зараз приступила пітьма,
Не страшна, передосіння, літня,
Та, що з нею був я молодий.

Відійшла та й стала оддалік,
У мені рідні вже не признала,
Ніби занавісила дзеркала,
Ніби все спинила на землі.

Стежку б килимами я послав,
Та вона в гостину не заходить,
Ледве йде за клунею, в городі,
По обніжку, впоперек тепла.

Я ж хотів їй біди розказать,
Впавши лобом в пелену цілющу.
І послухать дихання вмируще
З нею вдвох при темних образах.

Я б її, як рідну, обійняв,
Я б повідав безвідь і тривогу,
Щоб вона просила перед Богом
І простила з раннього рання.

А востаннє пахне кропива,
Тінь від хати манить, як могила.
Я гукаю, та не мають сили
При такому місяці слова.

* * *

лукавий викрій вуст а решта все вода
як сховок тятива немов ріка ласкава
а решта все пливе і тоне кучеряве
двоїться відмира заходить у заплави
де ніжний викрій вуст і маківка тверда

торкаються щоки замислених повік
зелені вітряки і видива печерні
знайду тебе тоді коли ріка оберне
своє каміння в цвіт як у могутні стерна
і стане як стріла у млі береговій

тоді я вже знайду вуглистий вигин твій
вологість і пісок і душу рукотворну
вона в мені зійде як місяць вбрана в чорне
у гостряки свої вона мене загорне
і стане як вітряк і сивий деревій

ПІВНІ НАД КОЛОДЯЗЕМ

1
їх троє було
червоних
на ружах стояли
сонце клювали
золотилися
стояв дід на межі
сіяв дід самосад
у пшеницю заходив
перами підперізувався
лягав дід у дворі
головою в поріг
ногами до колодязя
дереза його крала
а що старший квіт обтинав
середульший листя обшморгував
наймолодший коріння рвав
вставав дід у дворі
та куди тій горі
та шапкою об землю кидав
аж у колодязі гупало
сідав дід на ослін
трьома гребенями
смерть розчісував





2

так вона і пішла
кавуновий огуд за нею всох
і відра поржавіли
дід соняхи посадив
щоб на грядку виходили
дорогу їй перепиняли
дід хустку бабину витяг
і на корбі зав'язав
хай тільки хтось до двору
а вона як залопотить
а дід уже й тут
бородою наосліп
кухвайкою наопащ
чоботами навпаки
а півні йому косу несуть

3

було в діда троє синів
кучерявих литих полив'яних
дівчата до них
сокоріли в осокорах
та ж біда
що не перуть їм сорочки
то й утоплять
що не вплетуть ромену в кучері
то й пов'яне
що не шують їм рушника
то ружі на ньому чорніють
а ружі чорніють
а колодязь гухкає
а хата очима в землю дивиться
дід на Бога
страшно Господи
а Бог свічкою затуляється
як пішли сини
а дід назирці
за двадцять верст
чорні пера знайшов і закопав
за тридцять білі
а за стонадцять
золоті
загорнув у землю
поцілувавши
та й пішов додому
та й повис на тину
порожнім глеком
довго вітер у ньому сміявся

4

так і живе триста літ
сидить біля колодязя
на ослоні
торкається хустки
поки очима у воду дивився
поки вода очі й забарала

поки лягав ліктем на цямрину
поки вріс лікоть
мов дід а немов колодязь
вода у ньому мертва блищить
кругом тумани ходять
а пішли вже з нами
дід сміється
чорта вам лисого
тепер я не встану

душа дідова
полотном на колінах лежить
на весну
зацвітає чорними ружами
місяць над ними ножем висить
хоче зрізати
дерева руки простягає
заглушити хоче
ще й тумани йдуть
заморозити

півні горло деруть
півні шпорами тнуть
півні крилами б'ють
не дають
не дають

ПЕРЕКЛАДИ. Ф. Г. ЛОРКА

ROMANCE DE LA LUNA LUNA

Кончіті Гарсія Лорка

Прийшла Luna Luna в кузню
з подушкою, повною сніва.
А хлопчик на неї дивиться, –
і чудно йому, і дивно.
Повітря зворушене ловить
її кожнісінький порух,
а груди з твердого олова
порочно здіймаються вгору.
– Вітай, Місяцівно, скоріше, –
якщо цигани настигнуть, –
перекують твоє серце
в намиста і персні срібні.
– Пусти мене, хлопче, до танцю!
Як двері цигани одчинять,
то знайдуть тебе на ковадлі
з заплющеними очима.
– Скоріше біжи, Місяцівно!
Вже коні толочать схили!
– Ти, хлопчику, не топчи
мою незайману білість.

Чимдуж наближався вершник,
б'ючи у бубон долини.





Та вже заплющила очі
посеред кузні дитина.

Верталися гаєм оливовим
Бронза і сон – цигани.
Здіймали голови високо,
очима пільму таранили.

Як тужно співає сова!
Ай, як вона співає!
Luna Luna іде до неба,
хлопця за руку тримає.

У кузні цигани плачуть,
і зойкають, і голосять!
А вітер стежки ховає,
а вітер сліди заносить...

ГЕРЦЬ

Серед глибокого яру
гострі ножі альбасетські
сяють ворожою кров'ю,
сйиво рибиною б'ється.
Спалах жорстокої карти
зелень гірку видивляє,
в зелені вершники скачуть,
коні розлучені грають.
Дві постарілі бабусі
у кронах оливи плачуть,

бик розпашілого герцю
стрімко по стінах скаче.
Ангели чорні носили
хустку з води снігової.
Від гострих ножів на крилах
ран уже не загоїш.
Монтілець Хуан Антоніо
котиться мертвий схилом:
на скроні – гранат достиглий,
та ірисів повне тіло,
лиш хрест вогняний осяє
дорогу йому в могилу.

Неспішно суддя з жандармом
ідуть оливовим гаєм,
а кров повзе і німує,
мов пісню змії співає.
– Отут, сеньйоре жандарме,
все сталося, як ведеться:
убиті четверо римлян
і п'ятеро карфагенців.

Злякані слухали смокви
мертвих нечутну мову,
на стегна їм зірка впала
і захлинулась кров'ю.
Літали ангели чорні,
в заході коси купали,
з їхніх сердець оливових
тихо олія стікала.



Марина СВАЛОВА – молода поетеса. Народилася на Черкащині, проте майже все свідоме життя мешкає в Полтаві. Закінчила філологічний факультет і магістратуру Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (2006), аспірантуру Інституту журналістики Київського національного університету імені Т. Г. Шевченка (2009). Працює викладачем кафедри української літератури ПДПУ. Друкувалася в альманахах “Болотні вогні” (Полтава, 2002), “Рідний край” (Полтава, 2005), “Святий Володимир” (Київ, 2007).

ІЗ ЦИКЛУ “ВИДИВА ОСІННЬОЇ ТРАВИ”

* * *

Знову трава. На тім боці їй, може, зароситься.
Знову мовчить. І не знати, кудю йдеш.
Плаче сосна. Бачиш: сосни до тебе – босими.
Руки цілують. А де ти, а де, а де?

Знову зима. Вседоріжжя тобою значено.
Ходиться нині і бачиться: сніг молодий.
Сонна вода золотіла і снила наче, та
Жовта трава утікала від тої води.

Так і схолола, аж ген на тім боці знайдена.
В чорній землі між твоїх – не твоїх слідів.
Плаче сосна. Чистим золотом і мертвим ладаном.
Боса сосна. На осончений сніг молодий.

Ти ж – навмання. Відзимуєш край шляху чорного.
Чуєш: крик твій цей сніг, як струну, порвав.
Довга зима за тобою ітиме довго так.
...Знову трава. Не вода, не земля – трава...

* * *

Запалиш спомин – я тобі воздам
Таким легким – від доторку – смерканням,

